

Notulen klankbordgroep 14 april 2025

Datum: 14-04-2025

Aanwezige partijen: Alliander, Coteq, Energy Traders Europe (EFET), Energie-Nederland, Enexis, Gasunie, NBNL, Element NL, Stedin, Oxera, TenneT, Vereniging Gasopslag Nederland, VNLG, Westland Infra, VEMW, ACM

Agenda

- Bespreking reacties vorige KBG
- Update MARGE
- Methode in detail
 - o Procestoetsing
 - o Monitoring

Punten uit reacties KBG

De **ACM** presenteert punten uit reacties na de laatste klankbordgroep (slide 4). De **ACM** geeft aan dat zij alleen een schriftelijke reactie van TenneT heeft ontvangen en stelt voor om die tijdens deze bijeenkomst niet uitgebreid met alle deelnemers te bespreken. **NBNL** laat weten de punten die TenneT in haar schriftelijke reactie heeft opgenomen te steunen.

Energie Nederland merkt op dat zij in een eerder stadium al input heeft geleverd, en vraagt de ACM of zij voor elke klankbordgroep input wenst te ontvangen. De **ACM** licht toe dat zij deelnemers graag de kans geeft om schriftelijk reactie te geven, bijvoorbeeld als een punt in de klankbordgroep nog onderbelicht is gebleven of wanneer deelnemers een punt uit de klankbordgroep in meer detail willen omschrijven.

Oxerapresentatie

Zie hiervoor de presentatieslides van Oxera (zoals toegestuurd op 2 mei 2025).

MARGE

De **ACM** bespreekt slide 6. De **ACM** licht nader toe dat het door de maatschappelijke en geopolitieke onzekerheden moeilijk is om te bepalen welke scenario's passend zijn om kosten in de tijd te schuiven. Dat geldt voor het naar voren halen van kosten van gas, en voor het naar achteren schuiven van kosten van elektriciteit. De **ACM** ziet een groot risico dat zij – gegeven de grotere onzekerheden - de verkeerde keuze maakt wanneer zij met kosten schuift over tijd en geeft aan daarom voor nu geen wijzigingen te willen aanbrengen en daarom de huidige verdeling niet aan te zullen passen.

Element-NL vraagt de ACM om te verduidelijken of haar voornemen om de huidige kostenverdeling over tijd te behouden geldt voor de hele reguleringsperiode. De **ACM** bevestigt dat dat voornemen in ieder geval geldt voor de komende reguleringsperiode. De **ACM** benadrukt dat de discussie over de kostenverdeling ook daarna doorgaat. De **ACM** ziet dat er momenteel nog geen exitstrategie voor het gasnet ligt, en geeft aan dat dat vraagstuk uiteindelijk ook een politieke keuze is.

NBNL geeft aan dat het behouden van de huidige kostenverdeling over tijd ook een keuze is en risico's met zich meebrengt. **NBNL** maakt zich bovendien zorgen dat de ACM dit standpunt ook op andere onderwerpen gaat toepassen, zoals de vergoeding van de bouwrente, terwijl netbeheerders de inkomsten op dit moment hard nodig hebben. De **ACM** onderschrijft dat er ook een risico zit aan het in stand houden van de huidige kostenverdeling, maar geeft aan dat zij voorzichtig moet zijn met wijzigingen van

bestaande verdeling gezien alle onzekerheden. Volgens de **ACM** is het namelijk zeer onzeker hoe volumes zich de komende jaren gaan ontwikkelen, en welke kostenverdeling dan passend is.

Energie Nederland geeft aan tevreden te zijn dat de ACM voor gas niet meer kosten naar voren wil halen. **VEMW** sluit zich daarbij aan, en roept de ACM op om te overwegen versneld afschrijven af te schaffen. Gebruikers hebben volgens **VEMW** namelijk geen handelingsperspectief om te reageren op tariefstijgingen, omdat het waterstofnetwerk de komende jaren nog niet klaar is en er momenteel een lange wachtrij voor transportvermogen voor elektriciteit is. **Element-NL** laat weten in het kader van betaalbaarheid ook voorstander te zijn van het afschaffen van versneld afschrijven. De **ACM** reageert dat het afschaffen van versneld afschrijven de kostenverdeling ook aanpast, en dat dat niet past bij de onzekerheden die zij eerder geschetst heeft. De **ACM** geeft bovendien aan dat versneld afschrijven overleidend is gebleven bij het CBb.

GTS geeft aan dat zij de zorg over betaalbaarheid van energie begrijpt, maar dat die betaalbaarheid breder is dan de tarieven van GTS. Daarom ziet zij minder noodzaak om de versnellingsfactor op het huidige niveau te houden. **GTS** roept de ACM op om alternatieve scenario's te overwegen, zoals de Klimaat- en Energieverkenning. De **ACM** licht toe dat de Klimaat- en Energieverkenning richting geeft voor de ontwikkeling van volumes, maar dat die ontwikkeling ook afhangt van hoe de politiek op het rapport reageert. De **ACM** geeft aan dat daar nu nog veel onzekerheid in zit.

GTS vraagt aan de ACM om te onderbouwen waarom de huidige versnellingsfactor passend is voor de komende reguleringsperiode. De **ACM** antwoordt dat de huidige versnellingsfactor tot stand is gekomen op basis van analyses in de huidige methodebesluiten, en dat het – gegeven eerder genoemde onzekerheden - onduidelijk is of de versnellingsfactor naar boven of naar beneden bijgesteld zou moeten worden.

VGN vraagt de ACM om te verduidelijken hoe zij de niet-aangepaste versnellingsfactor in de berekening uitwerkt. De **ACM** licht toe dat het afschrijvingspad dat met de huidige versnellingsfactor is ingezet zich dan doorzet.

GTS vraagt de ACM of zij de versnellingsfactor nog een keer zal agenderen in een volgende klankbordgroep of dat het besluit nu vaststaat. De **ACM** geeft aan dat het voorgenomen besluit nog niet vast staat en nodigt partijen uit om input te leveren op het voornemen om de versnellingsfactor niet aan te passen.

Procestoetsing

De ACM licht de slides toe over procestoetsing. Hierin wordt een toelichting gegeven op de mogelijkheden voor toetsing. Het doel van de ACM is om netbeheerders te stimuleren om hun interne processen te optimaliseren. De toetsingsmogelijkheden zijn opgesplitst in een proactieve en reactieve categorie. De ACM licht drie methodieken toe. De ACM geeft aan dat ze zo breed mogelijk wil toetsen en zoveel mogelijk processen wil kunnen toetsen. De ACM noemt drie criteria voor het gewicht van een proces: kosten, de frequentie waarop het proces wordt toegepast en de doorlooptijd van het proces.

Process maturity scan

De ACM geeft door middel van een 'process maturity scan' scores van 1-5 om de 'volwassenheid' van een proces te indexeren. De ACM geeft aan dat een deel hiervan wellicht ook door de accountant of door zelfregulering van de netbeheerder gedaan kan worden.

TenneT heeft een aantal praktische vragen: Welke tijdsplanning is hiervoor? Blijven de toetsen zich herhalen? De **ACM** geeft aan dat zij deels al heeft uitgewerkt welke processen zij echt wil toetsen. De ACM wil eerst de grote en belangrijke processen toetsen, maar ook vrijheid houden om het in te zetten naar wens. Zo is voor de netbeheerders niet van tevoren al zeker welk proces wanneer wel/niet getoetst wordt.

Energie-Nederland vraagt of ACM zelf deze scan ontwikkelt of dat een ander dit gaat doen? De **ACM** antwoordt dat ACM in de lead is en een consultant in de arm heeft genomen. ACM blijft verantwoordelijk voor maturity scan en wat daar in staat. De ACM is en blijft de 'normeerder' die bepaalt wat en hoe getoetst wordt, ook als de uitvoering van de scan elders wordt belegd. **Energie-NL** vraagt of een maturity scan al wordt toegepast op netbeheerders en of netbeheerders zelf ook maturity scans gebruiken? **De**

ACM reageert dat er veel verschillende scans bestaan en die ook in de sector worden ingezet, maar een eigen scan ontwikkelt die geschikt is voor deze sector en het doel waarvoor het wordt ingezet. **De ACM** zegt dat het voor de ACM prettig is als processen binnen de sector zo getoetst kunnen worden dat het vergelijkbaar is. **Energie-NL** geeft aan dat ze graag zo snel mogelijk input geeft op een concretere uitwerking van hoe dit er uit gaat zien.

Stedin geeft aan dat ze het ambitieus vindt om op grond van een enquête een inefficiëntie aan te tonen. De **ACM** is het daarmee eens. Deze toets kan echter wel een signaal opleveren dat iets niet van de normale standaard is. Dat kan vervolgens gebruikt worden in nader onderzoek. Dit middel is niet op zichzelf staand voldoende. **Stedin** geeft aan dat een 'immature process' in principe ook efficiënt kan zijn. **De ACM** geeft aan dat ook niet elk proces optimaal kan zijn. Het gaat er om dat belangrijke processen goed zijn en dat processen over het algemeen op orde zijn.

TenneT vraagt om verduidelijking: de uitkomst van de procestoets op slide 9 is signaalverrijking door een procestoets. Hoe werkt dit? De **ACM** geeft verduidelijkt wat bedoeld wordt: de procestoets kan aanleiding zijn voor een signaalverrijking, wat input kan zijn voor de escalatieladder. **TenneT** waardeert de concretisering.

Process mining

De ACM licht toe dat bij process mining gekeken wordt naar hoe de toepassing van een proces in de praktijk verloopt. Daarmee is het anders dan process maturity scan. ACM wil dit middels steekproeven doen.

GTS vraagt welk type bedrijven dit al doen en welke processen dan getoetst worden? De **ACM** geeft aan dat in principe alle gedocumenteerde processen getoetst kunnen worden, met name geautomatiseerde processen. Wellicht is process mining bij de uitvoer van netbeheerder niet zo relevant. **TenneT** vraagt of de aanname is dat een afwijking van de 'happy flow' een inefficiëntie is? De **ACM** geeft aan dat wanneer er een afwijking is, onderzocht moet worden waarom die afwijking er is. Dat is dus niet per se een inefficiëntie. **TenneT** geeft de suggestie om aan te vullen dat je hierna in een onderzoeksfase komt.

TenneT geeft aan dat dit voor transactionele processen nuttig lijkt. **Enexis** vraagt of de ACM hier ervaring mee heeft. De **ACM** zegt dat de ACM dat niet heeft. De **ACM** geeft, in reactie op een vraag van **Liander**, aan dat in het onderzoek rekening moet worden gehouden met externe afhankelijkheden. **VEMW** vraagt of de ACM eisen gaat stellen aan de (registratie van) processen om conclusies te kunnen trekken? Om een proces te kunnen beoordelen moet de data goed zijn. **ACM** geeft aan dat dit middel nog in ontwikkeling is en dat door ervaring duidelijker wordt hoe het het beste werkt.

De **ACM**, in reactie op een vraag van **Energie-NL**, geeft aan dat ze wil kijken wat er al mogelijk is met de huidige IT-processen van netbeheerders en het onderzoek wil baseren op die bestaande processen en informatie. **Enexis** vraagt hoe vastgesteld wordt wat de happy flow is. De **ACM** antwoordt dat het uitgangspunt is dat kernprocessen en de wenselijke uitkomst goed gedocumenteerd is. De **ACM** geeft, in reactie op een vraag van **Westland**, aan dat de ACM ook gebruik wil maken van externe certificeringen.

Kwantitatief onderzoek

De ACM vertelt dat zij standaardprocessen die veel gedaan worden meer in detail wil bekijken. Op een vraag van **Liander** wie dit gaat doen reageert de **ACM** dit nog verder uit te werken. De ACM wil haar capaciteit effectief inzetten; een consultant of self-assessment is ook een optie. **Energie-Nederland** vraagt of een KPI zoals doorlooptijd belangrijker wordt dan kosten. De **ACM** reageert dat ze breder wil kijken dan kosten. Er is altijd samenhang tussen kosten en bijvoorbeeld doorlooptijd. Dat moet dan uitlegbaar zijn. **Stedin** vraagt zich af of in bijvoorbeeld aansluitprocessen de grootste problemen zitten. **Stedin** vraagt of hier nu niet processen gezocht worden bij het toetsingsinstrument. Het is zonde om veel tijd te besteden aan kleine verbeteringen in goedlopende processen, omdat dit nou eenmaal getoetst zijn. De **ACM** reageert dat proportionaliteit belangrijk is. Tegelijkertijd moet de ACM zeker weten dat het huis op orde is. Dat gaat de ACM toetsen en het is ook belangrijk daar transparant over te zijn. **TenneT** geeft aan dat het belangrijk is dat duidelijk op papier staat hoe en wat getoetst gaat worden. Voorspelbaarheid is voor financiers belangrijk. Daarom moet het mogelijk zijn om financiële risico's te kunnen beoordelen.

Reactief onderzoek

De **ACM** vertelt flexibiliteit nodig te hebben om op elk mogelijk signaal te kunnen reageren. De ACM wil casusgericht kunnen onderzoeken, onder meer met bovenstaande technieken.

Element-NL vraagt wat een signaalverrijking inhoudt? De **ACM** vertelt dat dat een term is voor het eerste deel van het onderzoek, een verkenning van of er een probleem is en of verder onderzoek nodig is.

VEMW geeft aan dat ze een cirkelredenering ziet: via onderzoek kom je bij een verrijking, wat nader onderzoek via de eerdere onderzoeksmethoden inhoudt: hoe kom je bij handhaving? Komt dat in een schema terug? De **ACM** verduidelijkt dat deze onderzoeken input voor de escalatieladder zijn. **Liander** vraagt in welke mate van detail dit in het methodebesluit komt. De **ACM** geeft aan kaders te willen schetsen en te normeren maar ook flexibiliteit nodig vindt. Als voorbeeld noemt de ACM doelmatigheidstoetsen bij TenneT op grond van een beleidsregel.

Monitoring kosten en prestaties

De **ACM** licht de slides toe over monitoring van kosten en prestaties. De ACM legt uit dat het doel van monitoring is om signalen te genereren voor de escalatieladder. De ACM wil kosten(ontwikkelingen) en niet-monetaire indicatoren gebruiken. ACM schetst hoe ze de invulling voor zich ziet en geeft de mogelijkheid aan de zaal om input te leveren. De details, ook over uitvoerbaarheid en planning zijn in ontwikkeling. De ACM geeft aan dat bij monitoring uitvoerbaarheid en proportionaliteit belangrijk is. Kosten moeten ook beïnvloedbaar zijn. De ACM is nu van plan geen grenswaarden in het methodebesluit te zetten omdat significante afwijkingen verschillen per indicator.

Stedin vraagt of de indicatoren dan ook niet in het methodebesluit komen. De **ACM** reageert dat ze de indicatoren die zeker zijn op kan nemen. Wel houdt de ACM de optie open om zaken toe te voegen.

TenneT vraagt of er geen overlap is met stroom B2 van de procestoets omdat dat over dezelfde onderwerpen en indicatoren gaat. De ACM reageert dat het bij procestoetsen over het proces gaat en hier over de kosten. Deze toetsen kunnen elkaar aanvullen: er is overlap maar het is niet 1 op 1 hetzelfde.

Westland geeft aan dat ze het lastig vindt dat op individueel niveau gereguleerd wordt, maar kosten wel op dit micro niveau vergeleken gaan worden. Objectieveerbare regionale verschillen is erg lang onderzocht in het verleden maar bleek te lastig. Waarom denkt de ACM dat nu wel op kostenpostenniveau vergeleken kan worden. De **ACM** erkent dat de kostenontwikkelingen per netbeheerder verschillen. Dat kosten hoger zijn dan elders kan een signaal zijn om te onderzoeken. Met die informatie doen we onderzoek en vragen we door. In deze methode moeten kostenontwikkelingen goed uitgelegd kunnen worden door netbeheerders. **Westland** en **Enexis** vragen zich af hoe die vergelijkingen in de praktijk werken. Zonder kennis van de kosten van de ander is het misschien lastig uit te leggen, maar netbeheerders mogen hun kosten ook niet zomaar met elkaar delen omdat ze concurrenten zijn.

Element-NL vraagt met wie GTS en TenneT vergeleken gaan worden. De **ACM** reageert dat zij zelf informatie zal hebben om te vergelijken en te beoordelen of een uitleg voldoende is. Bij LNBs is vergelijking over tijd een optie en hopelijk ook deels met de RNBs. Over het delen van informatie tussen netbeheerders is inderdaad de vraag hoever dat mag gaan. Op een vraag van **VEMW** reageert de **ACM** dat historische data van voor 2027 nodig zijn om vergelijkingen te maken. **TenneT** geeft aan dat dit een nieuw element van onzekerheid is en roept op om keuzes voor indicatoren zo goed mogelijk in te kaderen. TenneT vindt dat indicatoren opgenomen moeten kunnen worden. De **ACM** reageert dat ze dit begrijpt, maar niet alles expliciet kan maken over haar toezichts- en onderzoeksstrategie. Er is flexibiliteit en maatwerk nodig. Daarnaast is er een risico dat de randen worden opgezocht als er teveel expliciet ingekaderd is.

Over het monitoren van kostenontwikkelingen licht de **ACM**, aan de hand van de slide, toe dat het aggregatieniveau nog verder uitgewerkt wordt. De ACM wil netbeheerders kunnen vergelijken. De ACM verwacht dat CAPEX-ontwikkelingen moeilijker te monitoren zijn dan het OPEX-voorbeeld op de slide.

TenneT geeft aan dat IT kosten niet alleen onderdeel zijn van algemeen beheer en die beter apart kunnen worden opgenomen.

Stedin vraagt of de reguleringsdata heel anders gaan worden uitgevraagd. De **ACM** reageert dat ze deze gegevens inderdaad in de RD (reguleringsdata) wil uitvragen. Op een vraag van **Stedin** reageert de **ACM** dat de ACM verwacht ook met terugwerkende kracht enige gegevens gaat opvragen, waarvoor de planning en het detailniveau nog wordt uitgewerkt. **VEMW** geeft aan dat de genoemde indicatoren goed lijken, maar vraagt stelt dat ook volumes moeten worden meegenomen. De prijs per eenheid is immers de

marktprijs. De **ACM** erkent dit: uit signalering en onderzoek moet blijken wat de drijvende factoren zijn. Volumevariaties kunnen dat verklaren.

De **ACM** vat de laatste twee slides met voorbeelden van standaardisering, kort samen vanwege tijdgebrek. **Liander** geeft aan het geschetste detailniveau op dit moment intern niet te hebben. De **ACM** geeft aan hierover in gesprek te gaan.

Energie-NL wil graag duur regeringsperiode agenderen.